

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion, asesiadau athrawon a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol; Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

- Mae arsylwadau gwersi a chraffu llyfrau (2015/16) yn nodi fod safonau Addysg Grefyddol yn dda ar draws y ddau gyfnod allweddol.
- Gall disgyblion blwyddyn 2 ddisgrifio rhai o'r credoau (Cristnogaeth / Islam) ac nodi rhai gwyliau ac arferion sydd yn berthnasol.
- Mewn gwersi mae bron pob disgybl yn gwneud cynnydd da ac yn arbennig blwyddyn 3 a 4 (AAA) sydd yn gwneud cynnydd da wrth drafod cwestiynau mawr 'Oes rhaid marw?' yn sgil thema y Blits.
- Mae tystiolaeth dda o fewn tasg 'dyddiadur Ann Frank' fod bron pob disgybl wedi deall y tyndra emosiynol ac fod y disgyblion hynaf ymdrin yn arbennig gyda phynciau anodd.
- Mae mwyafrif y disgyblion yn gallu esbonio eu tasgau yn dda ac yn defnyddio termau addas ee colled, hiraeth ac yn y blaen. Gall y disgyblion mwyafrif galluog esbonio sut mae eu teimladau eu gweithrediadau a'u barnau eu hunain effeithio ar eu bywydau a disgrifio sut mae safbwyntiau pobl eraill yn effeithio ar eu bywydau nhw ee y gwaith a wnaethpwyd ar hiliaeth ac eithafiaeth.
- Gall y disgyblion hynaf wneud cysylltiadau effeithiol rhwng y credoau a'r arferion crefyddol ee wrth son am ofalu am eu byd.
- Mae gan bron pob disgybl ddealltwriaeth dda o grefyddau eraill fel y gwelwyd yn eu gwaith ar grefyddau gwahanol (Iddewiaeth, Cristnogaeth, Bwdaeth, Islam)
- Mae bron pob disgybl CS (heblaw ADY) yn gweld pwysigrwydd fod 'helpu pobl eraill' yn bwysig, gallant hefyd adrodd nifer o straeon am Iesu Grist a'i ddamhegion.
- Mae asesiadau athrawon yn dangos fod bron pob y disgybl yn gwneud cynnydd da o fewn Addysg Grefyddol.

Safonau medrau llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

- Mae safonau y disgyblion yn dda wrth ymarfer eu medrau llythrennedd, rhifedd a TGCh trwy Addysg Grefyddol. Mae'r disgyblion hynaf yn cyrraedd safon dda iawn wrth ymdrin ag adroddiadau ar hiliaeth, Martin Luther King ac yn y blaen ac yn arddangos fod eu medrau llythrennedd yn dda ar draws y cwricwlwm.
- Mae lleiafrif o'r disgyblion braidd yn chwithyg yn eu Cymraeg llafar ac ysgrifenedig ac yn mynnu defnyddio ymadroddion megis 'ambod mae'
- Gall mwyafrif o'r disgyblion ddarllen amrediad o ffynonellau crefyddol megis y Beibl ac mae'r disgyblion hynaf yn gwneud defnydd effeithiol iawn ac yn dadansoddi a dod i ganlyniad trwy bwyso a mesur gwahanol ffynonellau.
- Gwelwyd defnydd da o raddfa a mesur wrth greu cynllun o'r Synagog wrth ddatblygu eu medrau rhifedd fodd bynnag nid oes digon o dystiolaeth o'r defnydd o rif o fewn Addysg Grefyddol.
- Mae eu medrau TGCh yn dda iawn gyda'r disgyblion yn defnyddio TGCh i greu cyflwyniadau amrywiol ar bynciau a dathliadau crefyddol. Gwelwyd engrheiffiau da o'r disgyblion CS yn creu cyflwyniadau Puppets Pals ar y Pasg, ynghyd a CA2 yn defnyddio lluniau fideo o gyflwyniad a gafwyd yng Nghapel y Ffynnon i greu cyflwyniad ar y Pasg.
- Mae'r disgyblion yn hyderus yn defnyddio nifer o adnoddau a chyfarpar TGCh yn annibynnol ac ar y cyd gan gynnwys pc, ipad, mac mini, raspberry pi(5 a 6) er mwyn datblygu eu sgiliau.
- Mae'r holl ddisgyblion yn defnyddio TGCh gan gynnwys y We yn hyderus i ddarganfod gwybodaeth berthnasol a dewis a dethol yr hyn sy'n berthnasol.
- Mae bron pob disgybl yn defnyddio asesu ar gyfer dysgu a medrau meddwl yn effeithiol, gwna'r disgyblion hyn ddefnydd effeithiol hefyd o'r olwyn TASC er mwyn cynllunio eu tasgau. Nododd arolwg ESTYN 2016 fod disgyblion hynaf yr ysgol yn effeithiol iawn o ran eu medrau meddwl.

Materion i gael sylw

- Datblygu y defnydd o rif o fewn Addysg Grefyddol (blaenoriaeth CDY 2016/17)

Rhagorol		Da	✓	Digonol		Anfodddhaol
----------	--	----	---	---------	--	-------------

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddog i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol, Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau

- Dengys y cynlluniau gwaith a llyfrau'r disgyblion bod yr ysgol yn paratoi gweithgareddau addysg grefyddol cymwys sydd yn bodloni gofynion y maes Llafur Cytun Lleol.
- Mae gan yr athrawon wybodaeth dda a chyfoes am y pwnc ac yn llwyddo i gyflwyno gwersi symbylus a llwyddianus.
- Maent yn cynllunio yn fanwl ac mae nod ac amcan yn cael ei osod ar lafar ac yn ysgrifenedig.
- Mae arsylwadau gwersi yn nodi fod yr addysgu yn dda, tasgau wedi eu gwahaniaethu yn addas i oed a gallu y disgyblion. Mae holi treiddgar yn digwydd ar lefel grwp, ac mae cyfleon da i ddisgyblion efallai y gellir gwneud hyn yn fwy cyhoeddus er mwyn rhannu y wybodaeth a herio gweddill.
- Mae arsylwadau gwersi yn nodi fod y tasgau yn addas i oed a gallu y disgyblion ac wedi eu gwahaniaethu ar gyfer y gwahanol flynyddoedd. Defnyddir iaith safonol gan ysgogi a holi plant trwy ddefnyddio cwestiynau caeedig ac ychydig o gwestiynau agored. Ceir cyflwyniadau da ble mae disgyblion yn weithredol ac yn derbyn y cyfle i adfyfrio ar yr hyn a wnaethpwyd yr wythnos flaenorol. Gwneir defnydd da o asesu ar gyfer dysgu trwy bartneriaid trafod, a cheir casgliad effeithiol ble mae cyfle i'r plant gasglu ynghyd yr hyn a ddysgwyd trwy ddefnyddio dull lindysyn er mwyn myfyrio ar y tasgau a chant y cyfle i adrodd nol. Ceir hefyd gwahaniaethu effeithiol ar gyfer disgyblion ADY 3 a 4.
- Rhoddir cyfleon effeithiol i'r disgyblion ymchwilio i bynciau amrywiol ee yn y gwaith ar Gymorth Cristnogol a gwelwyd esiampiau da o'r disgyblion yn cael rhyddid i gyflwyno gwybodaeth mewn modd o'u dewis hwy ee Pwer Bwynt / fideo
- Mae gan yr ysgol ystod dda o adnoddau yn lyfrau ac adnoddau / artiffactau er mwyn diwallu gofynion Pobl, Credoau a Chwestiynau' y CS a Addysg Grefyddol CA2.
- Mae adroddiad craffu ar lyfrau ac adroddiad ESTYN 2016 yn nodi fod athrawon yn ymateb yn effeithiol i waith disgyblion gan gynnig adborth adeiladol o ran y pwnc ac o ran cywirdeb iaith.
- Yn y CS cynllunir yn effeithiol i gyflwyno straeon o'r Beibl yn wythnosol i'r disgyblion a gallant adalw y straeon hyn yn effeithiol.
- Prin fodd bynnag yw'r dystiolaeth o'r defnydd o rif o fewn Addysg Grefyddol o ran cynllunio ac nid yw'r ddarpariaeth rif cystal a'r ddarpariaeth iaith.
- Cynllunir yn fwriadus i ddefnyddio TGCh yn effeithiol o fewn gwersi gyda defnydd o animeiddio (trwy ddefnyddio 'I can Animate') a chyflwyniadau ar iMovie sydd yn trafod agweddau a chwestiynau mawr.

Darpariaeth ar gyfer y medrau: llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

- Cynllunir yn fanwl ar gyfer datblygu y medrau trwy Addysg Grefyddol, yn enwedig o fewn llythrennedd, TGCh a meddwl.
- Digonol yw'r ddarpariaeth ar gyfer rhifedd ar hyn o bryd ac mae'n derbyn sylw fel rhan o flaenoriaethau y CDY

Materion i gael sylw

- Datblygu y ddarpariaeth ar gyfer rhif o fewn Addysg Grefyddol

Rhagorol

Da

✓

Digonol

Anfodddhaol

Addoli ar y Cyd**Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?**

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?

Ydy

Nac ydy

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2012).

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Cynhelir addoli ar y cyd yn rheolaidd, fel ysgol gyfan ac o fewn y dosbarth yn ddyddiol.

- Rhoddir cyfleon bwriadus er mwyn i'r disgyblion fyfyrion ar yr hyn a ddysgwyd ynghyd a chyfleon i gyfrannu i wasanaethau.
- Gwahoddir unigolion (ficar / pregethwr / swyddog ysgol Sul) i'r ysgol yn dymhorol i gymeryd gwasanaethau ysgol gyfan ynghyd ag ymweliadau a'r eglwys a'r capel lleol.
- Cynllunir gwasanaethau effeithiol sydd yn rhoi cyfle i'r disgyblion fyfyrion ar agweddau bob dydd, ee sut i fod yn ffrind da i eraill. Adlewyrchir hyn yn y ffordd mae'r disgyblion yn trin eu cyd ddisgyblion ac oedolion gyda parch a goddefgarwch.
- Ar hyn o bryd prin yw'r cyfleon a geir i'r disgyblion gymeryd rhan a chynllunio eu gwasanaethau eu hunain.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Sicrhau fod y dosbarthiadau yn cymryd cyfrifoldeb dros gynnal gwasanaeth torfol yn wythnosol er mwyn sicrhau fod y disgyblion yn cynnal gwasanaethau.

Rhagorol		Da	✓	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Llofnod: Iwan A Davies (Pennaeth)

Dyddiad: 6/1/17